

Сшито 37.

4. мая 1923

Ціна 15ц.

10 за \$1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

ПІРВАНЕ ДИТЯ

Роберт

Блюм

Скорим рухом хустиною прикрив лице спячої дівчини.

Доктор Болтен вважав се достаточним. Подякував їй за сі, хоч і скупі, відомости і знова звернув пильну увагу на хору.

Осторожно підійшов до Лівії і двома пальцями взявши її за руку почав слідити удари живчика.

— Дійсно, горячка досить висока — заявив сліdkуючи за ударами живчика та поглядаючи на годинник, що тримав у другій руці. — На разі я не в силі ніщо більше сказати, поки не побачу, як хвороба дальше розвинеться. Буду пильно слідив за сим, але остерігаю вас, пані, що довше ви не повинні хорої тримати у себе в дома..

— Се-ж хиба не заразлива хвороба? — здивувалась Лукія.

— Ні, що се, то ні — й лікар мимохіть всміхнув ся, та зараз же й споважнів. — Не можете її довше затримувати у себе — переконував її — бо напади, про які ви мені згадували, можуть ще повторити ся а за кожним разом без сумніву, будуть сильнійші та більш наглі. А тоді, прошу пані, сили слабкої жінки зовсім не вистануть. Пані не дадуть собі ради із ньюю, бо хорі в таких случаях виявляють надлюдську силу й може зайти таке, що потреба буде навіть кількох сильних мущин, щоб таку божевільну перемогти.

Лукія аж жахнула ся.

— Так бачите, пані — повторив лікар дальше — що се рівночасно є у вашому інтересі, як також і хорої, щоб ви поступили після моєї поради та рішились перевезти її до санаторії. Там вона буде все під наглядом властивих чинників.

Лукія не противилась тому, бо мусіла признати правду по стороні лікаря.

— Сьої ще ночі не потреба обавляти ся нових нападів — заспокоював лікар — а однак булоб вказаним, щоб хтось остав коло хорої через ніч. Запишу тут порошки, Після них горячка повинна уступити, а колиб пані бачили, що погіршаєть ся, так без ютягання прошу післати кого за мною. Колиб же не було потреба того, то на всякий випадок я самий завтра рано навідаю ся.

Се сказавши сів при столику й написав рецепту, яку віддав Лукії. Попращав ся а вона провела його у сіни.

В ту ж саму хвилю, але так що ні лікар її не міг бачити, ні вона лікаря, у дверях, ведучих до другої кімнати, станула Едита.

Вона хоч не бачила лікаря, то все таки догадала ся, що се він був, тимбільше, що до другої кімнати доходив відгомін його мови та деякі зарядження.

Підійшла до ліжка хорої і вижидала повороту Лукії, що проводила лікаря.

По хвилі Лукія вернула у кімнату, але обі сестри якось поводитись, наче чужі — не мали відваги тлянути одна другій в очі — їх погляди все минали ся. Едита стояла побіч Лівії із виразом лица, з якого ніяк не можна було вичитати що дієть ся в глибині її серця. Голосом рівнодушним, а в кожному разі загадочним, в якому ледво що пробивалась нотка співчуття, спитала, кладучи руку на розпалене чоло Лівії:

— Що-ж сказав лікар?

І ці слова висказала голосом тихим, не дивлячись при тому на сестру.

Колиб так лиш по верху судити, то Лукія сильнійше переймала ся долею своєї подруги, чим Едита.

— Доктор сказав — з глибоким сумом відповіла — що горячка є наслідком тифу, але тут ще заходить много більше незвичайних комплікацій. Чимало тим зажурился, а вираз його лица був вельми поважний. Також сказав, що булоб о много ліпше, колиб її перевезти до санаторії, але я впевнила його що дуже радо сама приймаю ся доглядати хору.

Едита притакнула головою на знак, що годить ся із її думкою та що на її місці поступилаб так само.

Задумана дивилась на хору, що неспокійно кидала головою по подушці.

Змагаючий ся несупокій хорої заняв цілу її увагу, так, що не доглянула як нараз збіліло личко Лукії, що попрятувала дещо та переставляла по середині кімнати.

Колиб Едита була заглянула її лице, то напевно булаб чимало настрашилась того-ж.

— Що-ж тепер робити? — журилась Лукія. — Не знаю, чи не булоб добре повідомити паню Гальден та її брата про се, що Лівія у нас перебуває та що так тяжко

хора, бо колиб, хорони Боже, прийшло до чогось гіршого, вониб мали жаль до нас та й зовсім оправданий може?!

— Ей, безпотрібно турбуєш себе — впокоювала Едита — май надію, що се ще не є так небезпечне! Чого-ж зараз допускати щось найгіршого? — потішала її.

Допускаю — говорила дальше — що коли сталось що, то в найгіршому разі прийшло до непорозуміння між нареченими та може Лівія навіть потайки відійшла. Найліпшим доказом на се є те, що вона хорою вже сюди прийшла. Ти-ж сама мені говорила, що вона була дуже схвильована?

Лукія притакнула головою.

— Ліпше пождім — дальше переконувала її Едита — до завтра рана, чи стане ліпше, чи гірше — тоді будемо знали, що зробити: чи повідомити паню Гальден, чи ні. Така мала проволока не зробить великої різниці! Ми-ж знова не є певні, чи часом Лівія не має якої причини, та схоче, щоб її побут із нами остав тайною для пані фон Гальден.

Лукія мусіла признати, що сестрині переконування є зовсім влучні. Кивнувши головою пристала на се, щоб бодай до рана із всім пождати.

Вона сама чимало вже застановляла ся над такою наглою появою Лівії.

Післала до аптики за ліками, а коли служниця їх принесла, вона подала Лівії, як лікар приказав.

Зробивши се, обі сестри вийшли до другої кімнати. Там вже була передше ще приготовлена Лукією страва для сестри, але Едита не мала охоти до їди.

Сіла в кутку, де світло лампи її не досягало, а вчинила се нарочно, щоб сестра не могла доглянути виразу її лиця. Не боялась того, щоб із дечим не проговоритись, але була в страху, що само лице зрадить се, що вона хотілаб в тайні задержати.

Придавлююча тишина залягла покій, в якому обі сестри засіли в супротивних кутках. Обі вони дуже добре відчували, що поміж ними стануло щось, що їх так поділяло.

Лукія остовпілим поглядом дивилась на сестру.

Серед пригод та зворушень сього вечера вона ще не

знайшла нагоди, щоб вдруге спитати Едиту, що її саме завело до цирку.

В задумі вдивила ся прямо вперед себе й голову ломала над тим, як пояснити собі так дивне сестрине поведене.

Тепер, в так недовгий час після батькової смерті, коли ще крім того стільки всякої жури звалювалось на їхні голови, вона вважала немислимим, щоб Едита потайки виходила до цирку ради веселости та щоб взагалі віддавалась яким веселим забагам в тайні перед ньою!

Оскільки знала свою сестру, була певною, що її характер не допустив би до того.

Однак Лукія все відчувала, а тепер тимбільше, чим попереду, що її сестра ніколи не була щирою для ньої; дивне було се почуванє, в глибині душі заховане, яке однак викликувало жаль до сестри, що вона не звіряєсь зі всім перед ньою.

Тепер же особливо проти Едити у ньої все ворушилось й вона прямо не могла здержати ся, щоб не зробити їй тяжкого докору за се, що вона не хоче зрозуміти їх тяжкого положеня.

Але знова — як се пояснити?! Часто Едита була так пригноблена, так, можна сказати, огірчена до всього, що можна би сумнівати ся, чи захочувалоб ся їй того рода веселостий.

А коли знова так, то чому так часто перебувала десь поза домом цілими годинами?

І сього-ж таки вечера? Що вона робила там, у цирку?

Бо-ж хиба не було найменшого сумніву, що вона виходила із цирку саме тоді, коли Лукія істрінулась із ньою.

Едита, очевидно, мусіла догадуватись над чим то сестра так задумалась, бо, коли ворухнулась у кріслі, із її стиснених грудий добув ся тяжкий стогін та очі закрила руками.

Але Лукія не могла вже довше мовчати, хоч вроджена виrozumілість та уступчивість у всьому не допускали її так свобідно про се говорити.

Так почала говорити про всякі другі справи аж юстачно таки присилювала себе до того, щоб ні з сього, ні з того нагло перескочити до того питання:

— Едито, ти мені ще не відповіла на це — звідки ти взяла ся в цирку?

Вона здригнула ся легко.

Се питанє, значить, таки ще її постигло!

Відчувала на собі допитливий погляд своєї сестри — тяжко дихала.

— Не питай! — нарешті відозвалась по хвилі. — Лукійко дорога, не питай мене про це! Позволь нехай це остане моєю тайною — прохала її в нервозному схвилюванні. — Будь терпеливою, а незабаром вже дізнаєш ся про все — лиш тепер, прошу тебе, не муч мене своїми питаннями.

Сльози заляли Лукіїні очі.

Вона дуже болючо відчувала це, що Едита не була отвертою супроти ньої, та все ховала щось перед ньою.

В таких хвилях вона почувала себе супроти сестри чужою, розуміючи, що тайна, якою вона закривала ся, не є на місці та що це вона їх відчужувала, розділювала...

І тепер вона вже ні про що друге не питала.

Так знова невиносима мовчанка запанувала між сестрами.

Нарешті Лукія встала.

Почула із другої кімнати голосне говоренє хорої — говорила в горячці, крізь сні.

Підійшла до ньої й сіла при її ліжку.

Журбою прибита сиділа, роздумуючи про чоловіка, цє сидів запертий у в'язниці, не прочуваючи навіть, що стало ся із його дитиною.

Задивившись в задумі вперед себе, нагло почула, як обвело її двоє м'яких рук та обняло за шию.

Об її уха відбив ся зболілий голос Едити:

— Гніваєш ся на мене, моя найдорозша? О, Лукіє, я-ж тебе не хочу журити, не хочу тобі приспорювати болю, ні терпіня! Ти сама не знаєш, як я радію тим, що маю тебе знова! Будь же доброю, моя дитинко! Будь терпеливою та вирозумілою! Може незабаром вже прийде той день, коли зможу тобі все сказати — сьогодні однак ще не можу!

Сього було за много для чутливого серця Лукії. Вона відчувала жаль до сестри за її недовірливість, але ко-

ли вона прийшла до нього та сама просила прощення, тоді Лукія, як звичайно чутливого серця людина, схвилювалась та подалась.

Сльози линули з очей.

Притиснула сестру до себе і сказала:

— Так, Едито! Довіряю тобі вповні. Вірю, що ти ніколи не зробиш нічого, чогоб сміло перед блаженної пам'яті батьком нашим не змогла оправдати! Знаю, що пам'ятаєш про нього і тому ні про що більше не му питати, доки мені сама про все не розкажеш.

На згадку про батька Едита незначно здригнулась в сестриних обняттях, але вона того не заперимітила.

Поцілувала Лукію, потім скоро відвернула ся й відійшла до другої кімнати.

— — — — —
— — — — —

Була страшна ніч.

Лівія безнастанно кидала ся на ліжку з боку на бік і була так неспокійна, що Лукія навіть очей не могла замкнути.

Один, одинокий лиш раз в протязу цілої ночі на хвилину вибігла до другої кімнати. Пішла туди, щоб дещо дістати для хорої.

Вона думала, що сестра вже давно спить, тимчасом не застала її у спальні, але в другій кімнаті, на отомані.

Очевидно сиділа там в задумі, не маючи наміру йти спати та так і здрімалась.

Лукія приглядала ся сестрі.

На личку Едити виступив вираз великого знесилення, а так ярко відбив ся, що Лукію до глибини серця порушив.

Осторожно розбудила її та намовляла, щоб роздягнула ся та вигіднійше положила ся спати.

Едита дала ся намовити до того, але дуже нерадо бо зовсім не мала наміру лягати, але при ліжку хорої враз із сестрою хотіла вижидати.

— — — — —
— — — — —

Другої днини із рана, коли Лукія на короткий час вийшла у місто поладнати деякі важнійші справи, нагло

хтось постукав у двері їх мешкання й після хвилі увійшов туди лікар.

Едита, що в часі неприсутности сестри сиділа при ліжку Лівії, встала, щоб привитати входячого, але побачивши його лице, немов задубіла й неприродно широко втворила очі, в яких відбив ся незмірний жах.

Мимохіть відступила взад, а рівночасно, майже несвідомо, видала із себе якийсь придавлений крик.

Лікар, як звичайно, прийшовши у відвідини до хорої, не звертав уваги на боки, а може хоч і поглянув то несвідомо так що й не запримітив зміни осіб. Думав певно, що се та сама людина, яку вчора бачив, думав, що се Лукія.

В розсіянню поздоровив її та прямо приступив до ліжка хорої.

Тепер доперва, коли почув крик тривоги та здивовання, відвернув ся й підняв на неї свої здивовані очі.

Яка-ж несподіванка ждала його!

Його погляд впав на лице схвильованої, блідої мов смерть, дівчини.

Се не та сама, з котрою вчора говорив.

Чи її знав?

Здивований дивив ся на неї.

Сі ніжні черти, сі очі, видали ся йому знаними. Був би присягнув, що вже не перший раз їх бачить.

Але де їх бачив?

Не пригадав собі того.

Був однак певний, що се його знакома й серце йому ковтало несупокійно.

Нагло темний багрянець облив ціле його лице.

Велика жура відбила ся на його лиці, коли рівночасно, майже несвідомо, стиха висказане ім'я завязло у нього на устах.

Едита глянула на нього, а в її очах загорів нагло гнів великий.

Незмірне обуренє відбило ся на її личку.

Випрямила ся з повагою, хоч ні словечка не промовила, і старала ся на ново здобути страчений внутрішній супокій.

Але поки ще могла хоч одно слово промовити, він її випередив.

Наблизився до ньої і горячий, сильно пристрасний свій погляд вліпив в Едиту.

— Се ви, пані?! — шепотом промовив. — Яка-ж несподівана стріча?!

Едита ще навіть настільки не заспокоїлася, щоб могла промовити.

Він однак хотів використати той час, коли оставав на самотині із ньою, бо присутна при тому третя людина — Лівія — була зовсім без тямки.

Едита же обавлялася, що кожної хвилини надійти може Лукія та її тайна тоді виявиться.

— Дійсно, бачите пані, чуюся щасливим, що так несподівано...

Едита остаточно перемогла себе та свій жах бодай остільки, що могла промовити.

— Передовсім пане докторе — сказала — в сей спосіб ви не зможете до мене тут промавляти!

Її голос при сїм кипів гнівом та погордою.

— Відзиваюся до вашої мужеської підності — говорила далше, коли доктор несміливо відступив назад — та надіюся, що ви ні мені, ні другим не будете пригадували того, що колись зайшло, головнo-ж тому, що се є більш у вашому власному інтересі.

Молодий лікар на сей явний притик аж в язик вкусився.

Гнів та встид боролись у ньому, а його погляд, начеб якою магнетною силою притягуваний, шукав гарного та шляхотного личка Едити.

В першу хвилю самий не знав що відповісти.

Тимчасом Едита знова почала:

— Отже так, пане лікарю: Я зовсім певно числю на вашу мовчанку, а числю на се тим певнійше, бо знаю, що й вам залежати ме на моїй мовчанці. Я-б не хотіла особливо, щоб моя сестра дізналася про що небудь. Вона зараз прийде. Прошу вас тоді звертатись до мене як до зовсім чужої людини, яку ви вперве зустрінули. Так буде найліпше для нас обоїх — та правдоподібно причинить ся до того, що ви ощадите собі не одну немилу вам хвилю.

Він відчув глузованє в її словах, що вдарило його наче батогом по лиці й він почервонів.

Якраз хотів щось відповісти, а булоб се може ще більш напрасне, чим він самий бажав того, коли се зайшло щось такого, що присилувало його змовчати.

Обое знагла зачули із сїний легкі відгуки скорого ходу — а за хвилю живо втворили ся двері й до середини увійшла Лукія.

Спокійно, начеб тут ніколи ніщо не зайшло, Едита поступила вперед щоб звитатись із вертаючою з міста сестрою.

Потім, немов то маючи потребу дещо дістати, виїшла, оставляючи саму Лукію із лікарем.

Молодий чоловік дививсь за ньою.

Дивне якесь світло блистіло тепер в його очах, коли опісля знагла спитав Лукію:

— Чи ваша сестра вже довший час тут перебуває?

Лукія счудувалась.

Вона зразу запримітила се якесь незвичайне зацікавлення ся лікаря Едитою.

— Ні — відповіла — не довго бо доперва від часу недавної смерти нашого батька.

Однак се вона відповіла вельми холодно, так, що лікарєви відпала охота дальше допитувати ся.

Але видно, сьогодні доля для нього була вельми лакава.

Коли виходив із кімнати зовсім несподівано стрінув ся в сїнях із Едитою.

Вона хотіла виминути його, але він рішучо перейшов в поперек її дороги й майже присилував до того, що вона спинила ся.

— Прошу, не гнівайте ся на мене! — просив пристрасно. — Моє зацікавлене ся вами є так велике, так надзвичайне, що...

Але Едита рішила ніколи не вдавати ся із ним в розмову. Тому й тепер не дала йому докінчити.

— Пане докторе! — промовила холодно та рішучо. — Наколи для вас після того всього, що зайшло, самий мій вид не є настільки невиносимим, що ви ще можете перебувати в мойому товаристві — що, правду сказавши, мене дуже дивує — то мушу вам сказати, коли ми вже разом проти себе станули та коли ви мене самі спиняєте,

що я-б бажала собі із вами ніколи не стрічати ся, щоб вам не лиш немилих спогадів заощадити, але також і встиду, якого певно мусите зазнавати стрічаючись зі мною!

Лікар не мав часу на відповідь, а колиб навіть і здобув ся на це, то годі було, бо в ту ж мить відвернула ся Едита, перестрашена скрипотом втвиряючих ся за її плечима дверей.

Се Лукія, почувши їх голоси у сінях, втворила двері й мимохіть стала свідком того, що зайшло між сестрою а лікарем.

Счудувана тим, вона дивила ся то на нього, то на неї.

Лікар вважав, що найліпше буде коли тепер чимскорше забереть ся, тому вибовтавши кілька слів, якими просив вибачення, та поклонившись нездарно, бо майже самий не знав що та як робить, вийшов.

Тепер Лукія звернула ся до сестри:

— Едито! Що то було між тобою а доктором? — спитала здивована. — Чому ти так схвильована? Чи знаєш його? Може ти знала його давнійше?

Але вже коли поставила перші питання, доглянула на сестринім личку той жахливий вираз, який так добре знала, а який все був для ньої доказом, що сестрине серце все ще для ньої замкнене.

Із болем серця Едита відвернула ся від ньої.

— Ні, ні! — кликнула — але сей чоловік такий мені ссоружний, що я прямо не в силі слухати його ввічливих балачок та отверто про се йому заявила.

Та сказавши се, чимскорше відійшла, оставляючи сестру.

Лукія журливо поглянула за ньою та сумно покивала головою.

Думала про се, коли нарешті Едита отверто з ньою говорити ме, коли перестане закриватись перед ньою та коли остаточно виявить всі свої тайни.

Що вже колись давнійше було щось між ньою а лікарем, про се не могло бути ні найменшого сумніву. На се наводило її те, що сама почула перед хвилию.

Але чому Едита не хотіла їй про се сказати?

Мусіло се бути щось поважнішого, коли так з тим ховаєть ся!

Вістка ся її прибивала.

Гіркий біль колов її в серцю, наче терне яке, а його вона не була в силі позбути ся.

Ранком другої днини лікар вже не явив ся, хоч се було його обов'язком. За те прислав на своє місце другого лікаря, а сей виправдав його лихим здоров'ям.

Едита на се лиш злобно підсміхнула ся. Вона-ж знала добре чому то він вже не прийшов...

— — — — —

Стан здоров'я Лівії остав незмінний.

Лиш горячка зменшилась троха слідуючої днини та хора троха успокоїла ся.

Часом гляділа кругом себе так ясним поглядом, що здавалась бути зовсім свідомою того де знаходить ся та який стан її здоров'я.

Коли тоді Лівія старалась розмовити ся з ньою, вона не відповідала пяте через десяте, як передше, не вигадувала нічого та не плела дурниць, а тільки замикала очі, немов то стїною повік бажала відгородити себе від світа. Тоді зморщки гіркого болю та терпіння з'являлись у ньої кругом її уст.

Лукія догадала ся причини того.

Хора була тоді при пам'яті, а тому й бояла ся, щоб її не слитали про причину її смутку. Тому, не бажаючи її сим докучати, Лукія рішила не починати більше розмови про се.

В кільканайцять годин піднійше, хора запала в лагідний півсон.

Тоді доперва Лукія могла вийти до другої кімнати, до сестри, з якою через цілий день була в силі лиш декілька слів замінити, будучи все при ліжку хворої.

Застала Едиту задуману при праці, над якоюсь ручною робіткою.

Едита була дуже вдоволена із того, що Лукія цілий день була занята, бо кождохасна стріча із ньою нагадувала їй відносини між ними.

Все обавляла ся розмови із сестрою про справу, якій зовсім ще не бажала порушувати.

Але Лукія почала тепер говорити про хору подругу, про її положенє та про се, що із ньою тепер зробити.

Обі ще однак не були в силі рішитись що до того, чи паню Гальден повідомити про се, чи ні.

— Пождім ще з один день, хочби до завтра — остаточно рішила Едита. — Коли маємо певність, що стан здоровля хорої не погіршується, то можемо мати надію, що вона незабаром буде остільки при свідомості, що сама нам розкаже, що бажає робити, щоб ми так і поступили.

Може ще з пів години так розмавляли.

Нарешті Лукія встала, щоб вернути до хорої й подати їй призначеного ліку.

Осторожно відхилила двері від її кімнати і на пальцях, так щоб її не збудити наколиб ще спала, наблизилася до ліжка.

Станула, мов задубіла.

Здивувалась, що з великого дива її ноги наче в землю вросли — вона не була в силі із місця порушити ся.

Се саме здивоване здавило її мов кліщами за горло. Не могла голосу з себе добути, хоч хотіла кричати.

Що стало ся?

Остовпілим, жахливим поглядом, гляділа на ліжко, на якому лежала Лівія, але ще перед хвилиною, бо тепер її там не було.

Пропала.

— Едито! — змогла нарешті кликнути.

Едита аж підскочила на своєму сидженю, зачувши страшний, проймаючи крик сестри, так немов її хто вбити хотів.

Вона кинулась у другу кімнату до сестри.

— Лукіє! Ради Бога! Що тобі стало ся? Говори! Лукіє! — кликала, беручи її за руку та не бачучи нічого кругом себе.

— Дивись ...

Більше, Лукія не була в силі промовити та лиш пальцем вказала на порожнє ліжко Лівії.

Едита зблідла.

Скоро однак розглянула ся по кімнаті та побачила, що пропав також убір Лівії — а там — о всемогучий Боже — двері відхилені. — Що та нещаслива ...

Лукія схопила ся.

Страшне зловіще прочуте прошило чутливе її серце:

Вона в розпуці відбере собі жите!

— Едито! — скричала. — Біжім за ньою, поки ще не за пізно! — Ходи! ходи! скорше!

Наче божевільна з тривоги вхопила сестру за руку й майже силою витягнула її з кімнати.

РОЗДІЛ CXVI.

ПІРВАНЄ СЕРЕД НОЧІ.

В наслідок тої нещасної пригоди в ночі, обі дівчині, Ільона та Дора так застрашилися були, що прямо не мали відваги вийти із хати.

Особливо Дора се прикро відчула.

Незмірна тривога так її мучила, що навіть присутність тих двох кріпких муштин, що їх батько прислав для охорони дівчат, не була в силі її заспокоїти.

Ільона була відважнішою.

Вона старала ся заспокоїти тривогу бідної Дори і се дійсно звільна повело ся її. Вона всіх сил докладала, щоб своєю подругу, яку так щиро полюбила, займати чим иншим та розвеселити.

Зв'язало її з тою дівчиною якесь сердечне почуте, якийсь наклін чи симпатія та щире співчуте, а коли бачила якою журбою для неї є се дивне поведене її батька, вона старалась її розважувати та підбадьорувала надією, що те все з часом минеть ся, перемінить ся та світлі промінні розгонять мраку, що батькову тайну собою прикрила.

І знова від того часу проминуло кілька довгих днів.

За цілий той час ані одна вісточка не наспіла від Доринго батька і дуже часто бувало, що коли так обі дівчині з собою розмавляли, то Дора хвилями забувала ся, очима вдивлялась вперед себе, десь в незнану далечінь переносила ся думками та попадала в тиху задуму, наче в обморок.

Аж одного ранку стара служниця, вернувши домів після поагодження деяких справок, принесла відраднійшу вістку.

Стара прийшла дуже весела та розповіла дівчатам, що їх сусід, Ібрагім, виїхав та що вона із певного жере-ла дізнала ся, що довший час його не буде.

Дорі наче камінь впав із грудий.

На вістку про се, що той осоружний їй чоловік, яко-го так бояла ся, виїхав кудись на чотири вітри, відітхнула вільнійше пораз перший від довгого вже часу.

Ще тої самої днини обі подруги рішили скористати із тої нагоди що їм тепер лучила ся і живо розмавляючи вийшли на прохід у садок, куди не виходили від тої то нещасної хвилі аж до виїзду Ібрагіма.

Але десть коло полудня, якраз коли хотіли вертати домів, напроти них вибігла стара служниця та без відди-ху прямо, засапана, станула перед ними...

Принесла їм вістку, що саме приїхав післанець від батька та жде перед домом.

Дорині очі блиснули радісно.

Приказала впровадити післанця до кімнати, й сама скоро побігла, щоб дізнати ся яку то вістку батько при-силає.

— Від мого батька прибуваєте, добрий чоловіче — без віддику спитала, підходячи до нього — скажіть, що приносите мені?

Прибувший обкинув бистрим поглядом стоячу перед ним дівчину і опісля промовив:

— Так є, моя панночко. Прибуваю від вашого бать-ка. Він поздоровляв вас і просив, щоб ви тих двох людей, що для вашої безпеки тут оставив, відпустили зараз зі мною, бо вони батькові потрібні. Се не на довго, лиш на короткий час, можливо завтра їх знова пришле сюди.

— І ніщо більше не переказував батько до мене? — дуже здивовано питала Дора.

— Алеж так, розумієть ся — скоренько відповів пі-сланець — ваш батько приказав вам заявити, що за два, а найбільше за три дні сюди зможе прибути.

— Ілюно! За два або три дні батько приїде! — раді-ючи кликала Дора.

Словами сими звернула ся до дверей, котрими якраз

входила Ільона.

— О, якже я радію! — кликала.

— Так, гаразд! — звернулась опісля до прибувшого від батька післанця — можете сих людей забрати та скажіть також мойому батькови, щоб не журився нами бо дім нашого милого сусіда, що нам стільки страху нагнав, стоїть запертий а він самий кудись вибрався.

Приказала сейчас покликати обох сторожів та вислала їх разом із тим післанцем.

— А ти що за один? — питали сторожі мірячи його недовірливими поглядами.

— Я тепер на службі у батька тої панни, — відповів.

— Від коли?

— Від двох днів — спокійно відповів післанець — вчора мене пан прийняв на службу.

Сторожі лиш покрутили головами, але вчинили, що їм приказано і пішли за незнаним собі післанцем.

Від хвилі, як лиш Дора дізнала ся, що за кілька днів може надіяти ся повороту батька, вона зовсім змінила ся. Під впливом тої вістки вона нагло ожила, мов би чародійною паличкою діткнена.

Приспівуючи та підстрибуючи, бігала скрізь по хаті і така була щаслива, що пустуючи навіть не знала, що почати із собою.

Настрій сей переніс ся також і на Ільону.

Остаточнo й вона почала радіти, як і її подруга, і давно вже личка обох дівчат не були так промінисті, як тої то днини.

Але чи та радість не малаб лихом скінчити ся?...

Однак не забігаймо вперед! ..

Коли на дворі потемніло, знагла почули сильне торганє дзвінком при входовій брамі. Дора та Ільона, що сиділи в хаті, весело розмавляючи, жахнули ся та схопили ся з місць. Серденька у них живо забились.

— Хтоб міг се так пізно прибувати? — питала Дора неспокійно.

— Нараз на її личку блиснуло щось, наче промінчик ясного сонця.

— Може се батько вже сьогодні приїздить? — кликала з нездержаною радістю.

Та поки ще Ільона змогла щобудь на се відповісти, молода дівчина скоро збігла сходами в долину.

Там вже стара служниця, киваючись на боки, дрібним ходом посувалася до брами.

Рівночасно із ньою дійшла до брами також і Дора.

Хоч як раділа та хоч прочуте, що правда не все непомильне, впеняло її, що чейже нема ніякої небезпеки, то все таки не зразу втворила браму.

— Хто там під брамою в так пізну пору? — найперше спитала задля остороги.

— Маємо сюди віднести мішок із набором — була відповідь з під брами — батько панночки посилає нас.

Виклик радості вихопився із Дориних уст.

— А! — кликнула з радості — знова післанці від батька.

Скоро відсунула засуви.

За брамою побачила двох людей, що несли великий, видно тяжкий мішок.

Не чекаючи, поки їм прикажеться увійти, внесли мішок на подвір'є та поставили в кутку.

— А се що такого? — спитала счудувана.

— Маємо приказ від вашого батька — заявили — щоб сей мішок тут оставити та батько ще остерігав того мішка не рушати аж поки він самий не приїде.

Се сказавши попросили ще о дарунок на пиво.

Дора радо се зробила, випустила їх та знова заперла браму за ними.

Відтак з поспіхом вибігла сходами на гору до Ільони.

Цілий вечір перевели на веселій розмові.

У Дори на личку відбила ся незмірна радість з причини сподіваного прибуття батька.

Була се радість не лиш тому, що в товаристві батька нічого вже не буде боятись, що її не стріне ніщо злого, але ще більше був се вплив прив'язання люблячого серця дитини.

— О, колиб я все могла мати його побіч себе! — шепнула нагло серед найбільш веселого розговору і погляд її затьмився сумом — як же-б я тоді його доглядала, як пильнувалаб його!

А який він дивний — говорила далше — ніколи довше не може на одному місці посидіти. Нераз я вже се

добачувала. Засидить ся троха, а після кількох днів вже так щось його тягне, не дає висидіти, прямо випихає із хати! І се по мимо того, що мене кохає і знаю, що тяжко йому приходить розлучити ся зі мною!

О! ко ли б я так могла виїздити разом із ним! — мріяла.

Як би то гарно було!

Представляю собі, як би то я гнала в світ на скоро му коникови при боці батенька!...

Як радоб я зносила всі не вигоди та небезпеку всякого ро да, на які він наражуєть ся без мене.

Та шкода! — зітхнула. — Він ніколи не возьме мене із собою. Навіть ніколи не скаже мені куди їде та за чим!

А чей же повинен би мати яке до віре до рідної дитини! — по дитячому гороїжила ся.

Ільона щиро жаліла її, бо гаразд відчувала біль її серця.

Вона розуміла добре як се мусіло Дору боліти, що навіть не знала чим її батько займаєть ся та що цілими днями спиняє його далеко від хати — що не могла відгадати тої тайни, яка її батька окружає та чому так по дитячому поводить ся із ньою, що навіть на стільки до віря не має до ньої, щоб із де чим її по знако мити.

Крім сього й вона сама зацікавилась троха спосо бом його житя.

— — — — —
— — — — —
Вже пізно в ніч дівчата сердечно стиснулись та поцілували і почали лягати спати.

Дора зразу не могла заснути, бо снувались їй по голові сильні вражіня минулого дня.

Довго перекидала ся на ліжку, поки знесилене не пере могло роз бур хані нерви.

Звільна повіки почали зліплюватись разом — вона заснула.

Спали також всі другі, в цілій тій великій хаті ніщо не во ру шило ся, за виїмком хиба, що деколи тут або там стиха тріснуло розсихаюче ся дере во в стінах, або вітер по хитав віконницею.

Але — що се якесь дивне шарудіне виходить із того

кутка, де стоїть той мішок, що прислав Дорин батько?

Мішок ворухається?!...!

Цілком так, гейби там у ньому було якесь живе створіння, що почало кидатись на боки та в гору, мовби насилу бажало із відтам добутись.

Чи Дорин батько прислав би щось живого?

Нараз зробив ся в мішку отвір, немов хто із середини ножем його розпоров та крізь той отвір висунулась якась рука.

Дивна річ!

Отвір розширювався щораз більше та більше, аж із мішка виліз — чоловік.

Стягнув із себе останки мішка, відтак випрямив ся та зітхнув глибоко.

Відтак добру хвилю постояв, обережно наслухуючи та з місця не рухаючись.

По хвилі виймив із кишені кресало, потер і запалив губку.

На пальцях, тихесенько та обережно почав посувати ся вперед.

Піспрямував до середини хати; сходами вийшов на гору, а там звернув ся до дівочої спальні.

Перед дверми здержав ся.

Приложив ухо до дверей, наслухував зі всіх сторін а не почувши нічого підозрілого вдоволений покивав головою. Очевидно всі спокійно спочивали.

Дуже обережно натиснув клямку, стараючись втворити двері, без гуркоту та скрипіння.

Чи мав в сьому так велику вправу, чи щастя — досить, що вдалось йому се знаменито; звичайно же в таких разях, коли хочеть ся щось зробити тихенько, рука стряснеть ся, потрутить щось і наробить гуркоту.

Йому однак повело ся знаменито.

Незамітно зайшов у спальню і тут обережно розглянув ся кругом.

І далше йому щастило: місяць світив прямо у вікно і срібним світлом залляв всю кімнату.

При світлі дуже легко було розпізнати все в кімнаті.

— Там, на ліво! — шепнув так, що лиш самий міг чути.

Тихо, наче кіт, пересунув ся до ліжка, положеного

при лівій стіні.

Стояв тепер прямо перед спочиваючою там молодого дівчиною, якої лица однак не був в силі розпізнати бо звернене було до стіни.

Скоро витягнув із одної кишені хустину, з другої же флящину із якимсь плином і декілька краплин пустив на хустину.

Відтак скорим рухом тою хустиною прикрив лице спячої дівчини.

Декілька хвилин після того стояв непорушно над ліжком спячої, прямо запираючи віддих у собі. Нарешті осторожно здіймив хустину із її лица і допитливим поглядом вдивився в неї.

Видно, повелося йому, бо вдоволений із своєї роботи покивав головою.

Слідуючої зараз хвилі похилився, осторожно взяв приспану дівчину на руки, взяв також її убранє, що стояло на кріслі побіч ліжка і скоро, тихесенько, звернув ся із своїм тягаром до виходу.

Идучи, трівожно глянув у протилежну сторону кімнати. Там на другому ліжку спочивала друга дівчина, а супокійний, рівномірний та глибокий її віддих доказував, що вона спить кріпким сном.

Побачивши, що вона не пробуджується, він поспішно вийшов з кімнати, несучи на руках дорогий свій тягар.

Наче тінь яка спускався сходами в долину та спрямився у входові двері, які дуже легко втворив із середини.

За кілька хвилин був вже на дворі, в садку.

Під фірткою свиснув стиха а сейчас після того із темряви висунула ся якась стать людська і по другій стороні паркану підсунула ся крадьком до фіртки.

Наблизившись, спитав голос по сім боці:

— Се ти, Тільо?

— Так, ласкавий пане.

Се сказавши, прибувний мущина мов кіт підскочив та опинився на паркані, вижидаючи там дальших приказів.

Діставши знак рукою, зіскочив у садок.

Тепер оба обвили тіло обезтямленої дівчини приготіваним на се коцом.

Втворивши фіртку, оба неznані злодії пропали із своєю дорогоцінною добычею в темряві ночі та сліду за ними не стало.

Куди понесли приспану дівчину?

Більше чим п'ятнайцять мінут йшли побіч себе, ні словечком не обзиваючись, мовчки несучи дівчину.

Відтак зійшли з головної дороги на якусь бічну, дику стежку, якою йшли довший час, аж і здержали ся перед якоюсь малою хатиною, далеко на боці збудованою.

— Тільо! возьми ось ключ і втвори — приказав один із них, засапуючись — очевидно змучив ся чимало несучи свій тягар.

Тільо послухав.

Виймив із кишені великий ключ, на потемки всадив у дірку та перекрутив.

Замок заскрипів, двері відчинились і троє людей зникло в темряві хатини.

За хвилию були вже в добре ogritій кімнаті.

— Засвіти! — дав ся чути приказуючий голос провідника тої нічної виправи.

Послугач мовчки сповнив приказ свого пана, що тимчасом зложив тіло дівчини на отомані і приглядаючись та надслухуючи станув перед ньою.

— Ха, ха, ха! — стиха зареготав ся та з радости аж руки затирав. — Повело ся! Таки на мойому стало? Я самий приніс її собі на своїх руках! Що-ж тобі тепер остане, мій лишній пане, як хиба лиш сказати „так” та своє благословенє подати і — амінь! Не остане тобі, мій панцю, иншого вибору! Тепер ти ще радїти меш коли Ібрагїм схоче взяти твою дочку собі за жінку!

І зареготав ся чортівським сміхом.

Як раз і світло блиснуло в кімнаті, уряджений богато після східного звичаю.

Тільо наблизив ся до свого пана із ліхтарем в руці, в якому горіли свічки.

Сей, осліплений наглим блиском свічок, на кілька хвилин замкнув очі та крикнув на послугача:

— На бік зі світлом! Туди, на тамтой стіл постав, щоб сплячої не разило!

Слуга поступив після приказу та самий вийшов з кімнати.

Тоді Ібрагім — бо він був тим злодієм, похилив ся із ликуючим усміхом над обезтямленою та тепер доперва почав приглядати ся її чертам.

Але що се стало ся?

Побідна усмішка пропала десь із його лиця, яке сей час смертельно збіліло.

Очі йому майже на верх вилізли, із невисказаним жахом вдивив ся остовпілий в лице лежачої перед ним жінки.

І за хвилю дикий, хрипливий крик добув ся із його уст та мов громом поражений, відскочив Ібрагім від отомани.

— — — — —

Вже давно минула північ.

Дорогою гнав якийсь їздець на спіненому кони, та здержавсь перед малим двориком.

У певній віддалі позад того їхав другий їздець а коли вже наблизив ся до першого, той промовив:

— Потримай поводи, Юхиме!

Самий же скочив із коня.

Незабаром після того серед темної, спокійної ночі проніс ся звук дзвінка.

Новоприбувший почав щораз пильнійше наслухувати, однак ніхто не рухав ся у внутрі хати.

Ні промінчик світла не вказував, що його дзвонене розбудило спячих. Ніхто не спішив йому браму втворити.

Тимчасом молода дівчина схопила ся із свого ліжка та аж підскочила в страху.

Чи був се лиш сон? Чи може дійсно хтось під брамою так сильно дзвонив?

— Ільоно! — кликнула півголосом, але не дістала ніякої відповіді.

Вона певно спить! Не буду її будити та приємні сні розганяти! — шепнула Дора, наче про себе.

Відтак встала, закинула на себе деяке платє та на пальцях підійшла до дверей. Злегка положивши руку на клямку, втворила їх без ніякого стукоту, висунулась у

сїни та скоренько збігла сходами в долину.

Доперва в сїнях спинила ся та бистро почала надслухувати.

— Ні! Се не був сон!

Тепер знова почула сильне торганє дзвінка коло брами.

— Мій Боже! — шепнула наче з'електризована. — А може се батечко? Аджеж він вже не раз так несподівано серед ночі являв ся дома!

Зараз слїдуючої хвилі звернула ся до кімнати, де спала служниця та, скоро наблизившись до ліжка старої Бетті, приказала їй дещо закинути на себе та вийти і поглянути, хто се так дзвонить.

Рівночасно вернула Дора на гору та засвітила там лампу.

За кілька хвилин молода дівчина почула спружистий хід на сходах, а незабаром в дверях побачила свого батька.

Живо підбігла до нього та радісно витаючи впала в його обійми.

— Яка несподіванка! Яка несподіванка! — кликала щаслива дівчина. — Навіть у сні подібна думка мені не прийшла!...

— Де Ільона? — спитав батько, неспокійно оглядаючись по кімнаті.

Виглядав дуже блідий та неспокійний.

— Вона спить, батечку! Я не хотіла її будити та перебивати їй солодкого сну, бо здавалось мені, що вчора вечером була дуже змучена! — відповіла Дора.

Поважний сей мущина ввічливо кивнув головою та погладив свою доню по спадаючих на плече кучерях, відсунув повисле волосячко з над чола та глянув глибоко, допитливо в її очі.

— О, батеньку, як же я радію вашим прибутом. — кликнула Дора, промінистим поглядом обводячи його. — Як же се добре що ви вже прибули. Ми надіяли ся вас доперва за яких два або три дні!

Пан дому випрямив ся здивований.

— Що кажеш? — спитав по хвилі. — Ви очікували мене? Як же ви могли знати, що я взагалі приїду? Звідки такі здогади?

Тепер на переміну Дора счудувалась. Глянула на батька широко втвореними очима і відповіла:

— Аджеж ви самі післанця до нас прислали, батеньку! Ви-ж прислали по тих двох доглядачів... хиба не так?

Блідий мущина ще більш счудував ся. Відтак потряс головою і сказав:

— Що ти говориш, моя дитино? Що малоб те все означати?

Дора аж стрясла ся із жаху і допитливими очима дивилась на батька.

— Але справді, батечку! — промовила певним голосом. — Прибув до нас якийсь незнакомий післанець, та забрав обох доглядачів із собою! Він то мені сказав, що за яких два або три дні ви самі приїдете! Тому то сьогодні я не надіяла ся вас і прямо несупокій якийсь мене напав, коли почула дзвонене!

Батько глянув тепер жахливим поглядом на свою дочку, а в його очах і взагалі в цілому вигляді відбив ся наглий, безмірний несупокій. Обняло його якесь страшне прочуте.

Потряс головою та, здвигнувши раменами, сказав:

— Не розумію тебе, моя дорогенька... прямо не вмію того пояснити собі! Навіть на думку не приходило мені, щоб якого післанця до тебе посилати а тимбільше не було моїм наміром сторожів відкликати, бо-ж їх я для вашої безпеки тут оставив!

А може те все тобі лиш сніло ся? — з усмішкою докинув, стараючись те все на жарт обернути.

Дора однак заперечила головою та підняла до батька свої очі.

А в очах її відбив ся жах безмірний, підчас коли батькове лице висказувало хоч скритий але не менш сильний несупокій.

— А той мішок, батеньку? Аджеж ви його прислали? — Ми його не рухали, як ви приказали! Ви-ж через того післанця нам заявили, що самі його втворите!

Замовкла, бо на батьковому лиці побачила немиле здивованє.

— Я... я нічого не посилав! — почав знова. — Вчера

я був ще далеко із відси — яких вісім годин без упину їхав сюди!

— Мій Боже!... Що се має означати, таточку? — питала Дора голосом повним розпуки. — Що мав означати той післанець та чому забрав тих двох людей? А потім... як пояснити собі той великий, тяжкий мішок, що він приніс із собою? Чому остерігав не втвирати його? Се мені цікаве... таке темне... загадочне!

— Покажи, де той мішок! — перебив батько, схвилюваний, та блідий.

Мовчки зійшли сходами в долину. Ніхто із них не перебивав тишини, хоч як великий несупокій їх мучив.

Дорин батько настільки був осторожний, що забрав із собою горіючу свічку.

Як лиш завела його Дора на місце, де оставлений був привезений післанцями мішок, він аж крикнув зі страху.

Остовпілим поглядом дививсь на порожний мішок, лежачий на землі.

Дора жахливо кинула ся до батька та вхопилась за його руку.

— О, мій Боже... Що має се означати?! — майже без віддиху кликнула. — Як те все пояснити?

Батькові очі якийсь час непорушно спочивали на порожньому мішку.

Нарешті випрямив ся, а неспокійним поглядом глянувши на дочку, придавленим голосом спитав:

— Де Ільона? Іди та поглянь моя дитино, чи вона ще спить?

Дора, тяжко зітхнувши, скоро побігла сходами вгору. Коліна під ньою погинались. Ось добігла до спальні та двері тихенько втворила.

Батько звільна йшов за ньою.

— Вона ще, видно, кріпко спить, мій батеньку — відозвала ся Дора — не перебиваймо її сну! Нехай собі відпочине!

— Ні, ні! — поспішно намагавсь батько. — Ліпше розбуди її! Хочу бачитись із ньою!

В слідуєчій зараз хвилі Дора тихесенько всунула ся до спальні та підійшла до ліжка, на якому спала Ільона — батько же остав при втворених дверях.

Нараз із середини поніс ся голосний, проймаючий крик.

Нещасний батько впав за дочкою своєю у кімнату та лиш глянув на порожнє ліжко Ільони, як із його уст вихопив ся грімкий крик болю.

— Милосерний Боже! Тепер гаразд все розумію! Тепер все прояснилось! — кликнув він в подражненю. — Се справка Ібрагіма! Знаю вже, знаю! Се на тебе було приготоване а Ільона впала його жертвою!

РОЗДІЛ CXVII.

МІЖ УСТАМИ А КРИСАМИ ЧАРКИ.

Минули два дні від хвилі коли пропав слід за графом Солмсбергом.

Поліція дуже пильно шукала за ним, але помимо найцирїйших та безупинних змагань, не могла навіть на його слід попасти.

Аста перебула сі два дні в безнастанній трівозі, все вижидаючи, чи поліція не донесе їй про ув'язненє Солмсберга.

Але надармо! Так горячо вижидана вістка не наспівала! Видно пощастило графови десь заховати ся в певне та безпечне місце.

Коли вже й другий день після того добігав до кінця, нагло перед замковою брамою спинила ся повозка, а з ньої висїла чорно прибрана жінка, якої лице було закрито густою сіткою.

Аста, що якось то підійшла була до вікна, сейчас побачила неждану собі стать новоприбувшої та крикнувши злепка, збігла по сходах її на зустріч.

Нерішучо простягнула руку до прибувшої, але через її уста, помимо найцирїйших бажань, ні одно слово не могло протиснутись.

В сю хвилю вона відчувала цілий жах свого поло-

ження. Витручена нею із її правного становища давна пані того замку вертала знова, а почуте встиду, яке її обняло, прямо до слова не давало їй прийти.

За горло стискало — наче оніміла.

Графиня Євгенія приняла подану собі руку і мовчки її стиснула. Потім разом із Астою пішла на гору.

Аста втворила двері до одної із кімнат, а графиня Євгенія, знайшовшись в добре знаних собі кімнатах, так була тим всім зворушена, що прямо здорова думка її відступала.

В голові закрутилось і, зойкнувши із болю, вона впала на найблизше стояче крісло.

Заридала і лице закрила обома руками.

Після якогось часу здобула давню рівновагу, спокій та силу пановання над своїми нервами.

Піднявши очі свої на Асту, промовила слабим, зломаним голосом:

— Так мені все чужим здається, немовби я звідси вже перед віками забралась. Відчуваю, що тут я-б вже не могла вільно жити!...

Спинилась, а після хвилі надуми спитала:

— Чи мають пані які вістки про Солмсберга?

— Ні пані графине! — була тиха, несміла відповідь Асти. — Я-ж писала до вас, що він втік та дотепер ще не маю ніякої вістки чи зловили його!

Глянула на бліде, винужденіле лице графині і так даліше говорила:

— Я тільки ждала приїзду пані графині і чимкорше хочу забратись із відси! Чим скорше, тим ліпше! — добавила стиха немов до себе самої.

— Куди хочете вибратись? — із жалем спитала графиня. — В котру сторону поїдете?

Бліде Астине лице задрожало із болю.

— Я ще не рішилась! — відповіла несміло, з покорсю майже. — Аджеж пані графиня знають, що у мене нема ні родинної хати, ні свояків! Я бідна, опущена на світі!

В очах графині відбило ся милосерде та зворушення, вона голову спустила.

Як сильно колись ненавиділа Асту, так тепер знова не була в силі оперти ся почуттю милосердя супроти ньої.

— Верну може до ріного краю! — знова відозвала ся Аста слабим, беззвучним голосом. — Але пані дуже змучені, пані графине! Прикажу принести дещо на покріплене! — докинула.

— Ні, ні! Лиш не тепер! Тепер не хочу ніякого чужого лица бачити побіч себе! — просила графиня, випрямившись з поспіхом. — Знаю: пригадую собі розложенє кімнат! Не заблуджу тут, та сама дам собі раду! Я-б хотіла спочати, бо ваша правда... я смертельно знесилена... винищена... виснажена...

І раз ще ввічливо кивнувши до Асти головою, наблизила ся до бічних дверей, що вели до кімнат, які давнійше займала.

Аста поважно глянула за ньою.

— Бідна, нещасна жінка... що за поворот для ньої? — шепнула та аж сльози в очах їй закрутились. — А однак чи не є вона щасливішою від мене? Чи не має вона повного права остати тут, в своїм замку, підчас коли у мене нема ніякого пристановиска? Я бідна, всім опущена, буду мусіла тепер безцільно блукати по широкому непривітному світу! Ох, яка страшна, гірка моя доля!

Ох, Лесю! — зойкнула пристрасно, а з її уст вихопило ся серце роздираюче риданє. — Колиб ти хоч міг бути зі мною! Я тепер зовсім свободна! Моглаб бути твоєю, моглаб схоронитись під твою опіку. Чому-ж ти зі мною так поступив?...

І страшне риданє потрясло цілим її тілом, однак за хвилю вона силою здавила свій біль та перейшла у свою кімнату.

Підчас коли Аста лагодила ся до відїзду, графиня Евгенія безупину проходжувала ся по своїй кімнаті. Хоч повіки прямо злипали ся, то тисячі суперечних вражінь не давали їй заснути.

Якийсь дивний, внутрішній, несупокій гнав її з місця на місце, а горячий біль стискав серце! Була чужою серед тих так добре собі знаних мурів. Якийсь незмірний жах пригнітав її душу.

Який страшний був се поворот домів! Ніяка жива душа, ніяке приятне серце її тут не істрінуло.

Ніхто її не спитав про се, що вона за той цілий час перетерпіла. Вважала себе нахабою у власній хаті. Яке се страшне, гірке почуванє!

Нагло прийшло якесь почутє полекші. Горячі сльози линули із очий. Безсило впала на крісло та заломила тремтячі, худі руки.

З її прудий вихопило ся пристрасне риданє. Почула тугу за якоюсь хочби одинокою щирою душею, перед якою зі всім моглаб звіритись, та якаб її зрозуміла.

О, коби так мати хоч одну, одиноку людину, перед якою моглаб свій жаль висказати та розповісти все, що в нещасному серцю накипіло. Якби то легко їй тоді стало. Але на жаль...

Перед очима її душі пересунуло ся огоріле, але відважне та щире мужеське лице.

— Мій сину! Мій дорогий сину! — шепотіли бліді, тремтячі уста, а її рамена простягнулись в горячій жажді, та тузі, немов на стрічу дорогому та давно з тугою вижданому синові.

Колиб я тебе мала поблизько, мій дорогий сину — жалілась — я-б сейчас тебе з отвертими раменами приняла! Перед цілим світом я-б признала тебе своєю дитиною та відважно здіймилаб занавісу із тайни, що від тільки літ так мєю душу пригнітає!

Колиб я хоч могла знати, де перебуваєш тепер. Ще сьогодні я-б прибула до тебе і на колінах просилаб, щоб ти бодай маленький куточок в своєму серцю мені призначив!

Але хто знає! Хто може мені сказати — додала вона, здіймаючи в гору рамена — чи ти ще живеш та чи коли віднайду тебе! А колиб мені се пощастило... то чи ти з гнівом та злобою не відвернеш ся від тої, що повинна би бути тобі матірю, а чужою до тепер була? Чи може ненавидіти меш мене за се, що дотепер на ласці чужих тебе оставляла... що ти не зазнав родинного щастя та пестощів любих родичів, чого ніщо на світі не є в силі заступити?

На таких та їм подібних роздумуваннях перебула графиня першу ніч у власній хаті. Мучена докорами сумління, ні хвилі супокою не могла для себе знайти.

Були се страшні, пекольні муки! Наколи пропрішлася в минувшині, то сто разів вже відпокутувала свій гріх.

Коли другого ранку із трудом підняла ся із ліжка та розглянула ся кругом себе по знаних собі різних закутинах, знова обняло її прикре почуте самотинності і знова сльози незмірної туги підступили їй до очей.

З трудом зібрала ся, та пішла оглянути господарські будинки. Знала вже від Асти, що із давньої прислуги майже ніхто не остав і бодай остільки їй було відраднійше, що давні знакомі лиця не мусіли обминати.

Якже прикро булоб їй тепер стрінутися із тими, які памятали її ще із давних ліпших часів!

Теперішні слуги знали вже про втечу графа і знали також чому то поліція сюди приїздила, тому тимбільше їх здивоване було та мов роззяви стояли, коли графиня до них тепер підійшла.

Вернувши у свої кімнати, графиня кілька слідуєчих годин перевела в тихій задумі та розважуваннях своєї страшної недолі.

Якесь дивне, незрозуміле почуте здержувало її подалше від Асти. Хотіла заощадити їй прикrostи, бо знала що стріча із ньою не була милою для тої нещасної жінки.

Було вже близько коло полудня, коли льокай звідомив її про візиту якогось графа Байтена.

Графиня здивовано глянула на його візитну карточку. Такого назвиска не знала.

Надумувалась довшу хвилю, але відтак дала льокаєви приказ, щоб впровадив того пана.

Коли той незнаний гість переступив поріг сальону, та побачив графиню, станув мов вкопаний на місці і навіть не здобув ся на стільки сили, щоб представитись та паню дому поздоровити.

Графиня Євгенія поважно підійшла напроти.

— Звідки така честь мені приходить, пане графе? — спитала счудувана. — Яким обставинам завдячити маю ваші відвідини?

Новоприбувший все ще стояв перед ньою, мов не свій. Нарешті остільки отямив ся, що низько поклонив

ся, та спроміг ся сказати:

— Прошу вибачення! Я бажав говорити із графинею Солмсберг а тут, бачу, якась помилка зайшла, бо...

Очи графині блискуче заблискли. Зрозуміла о що тут ходило, її уста затремтіли а на них появилася гірка, болюча усмішка. Тепер знала, що графинею вважав Асту... так Асту.

— Ах, розумію! — сказала, опановуючи себе — пан граф бажав бачитись із...

— ... графинею Астою Солмсберг! — доповнив скоро.

Графиня Євгенія кивнула головою.

— Прошу будьте так добрі, пане графе, йдіть за мною — шепотом майже промовила бідна жінка — поведу вас сама до тої пані!...

Чужий той мущина йшов нерішучо за поступаючою вперед графинею. Євгенія вела його до Астиних кімнат.

Постукавши у двері, втворила їх та заявила:

— Приводжу пані гостя, якого через помилку до мене привели!

В слідууючу хвилину побачила Аста новоприбувшого, що здивованими очима її приглядався.

Графиня Євгенія мовчки відійшла.

Декілька хвилин обоє стояли проти себе та нікотре із них не було в силі перше слово промовити.

— Із ким маю честь? — нарешті спитала Аста, перебиваючи сю тяжку мовчанку.

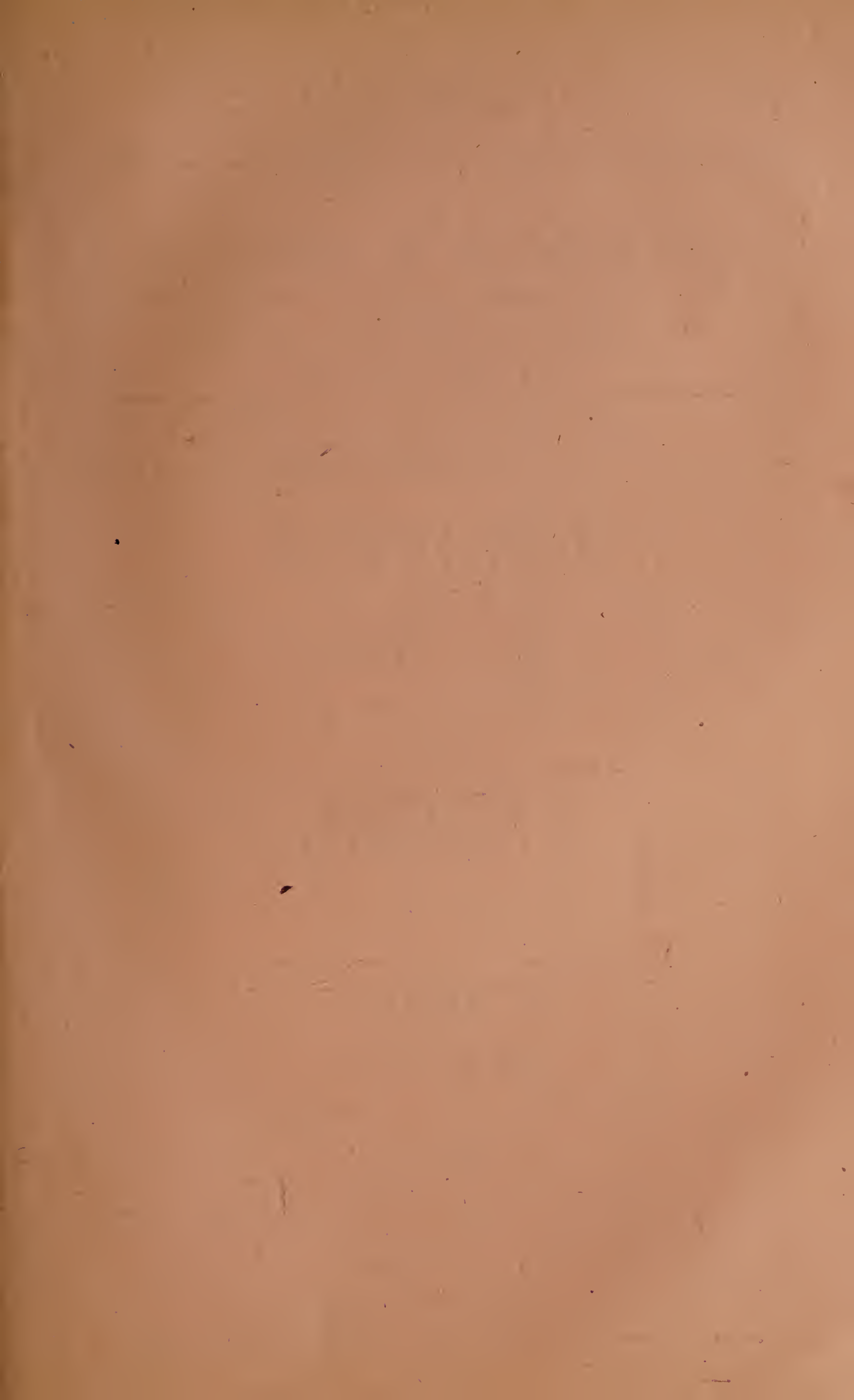
— Граф Байтен! — почула добре знаний собі голос. Аста із жаху аж кинула ся.

— Чи се можливе? — кликнула. — Чи очі мої добре бачуть? Се ви? Чи се ви, дійсно?

Не могла отямити ся, так несподівано настигла її та вістка. Прямо собі не довіряла.

— Чи дійсно се правда? Чи може се лиш самообман — привид якийсь?! — шепотіла вона наче до себе, отрясаючи ся із прикрого вражіння.

— Але-ж дійсно, се я, у власній шкірі, найдорозша Асто! — реготав ся граф Байтен, на пів жартом, на пів злобно. — Як довго се трівало поки моя люба доня мене знова пізнала!...

МОНОЛЬОГИ Й ДІЯЛЬОГИ

ЗДАВНА ВИЖИДАНИЙ ПІДРУЧНИК ДЛЯ ВПОРЯДЧИ
КІВ ВЕЧЕРІВ СМІХУ, КОНЦЕРТІВ І ТОВ. ЗАБАВ.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 25ц.

В. О'КОННОР ВІЛІНСЬКА.

ХВИЛИНКА ВТІХИ.

СЦЕНКА НА ОДНУ ДІЮ.

ЦІНА 15 ц.

З РОЗГОНУ.

ВОДЕВІЛЬ НА 1 ДІЮ.

ЦІНА 15 ц.

У ШКОЛІ. ПОДРУГИ.

ДВІ ДІТОЧІ СЦЕНКИ НА 1 ДІЮ КОЖДА.

ЦІНА 10 ц.

62

-ий сшиток своєї великої повісті виїде

з друку дня 23-го МАЯ 1924 р